

4 דצמבר 2013

לכבוד
ח"כ מירי רגב
יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה
הכנסת
שלום רב,

הנדון: הערות להצ"ח להסדרת התיישבות בדואים בנגב – פרק ד' סעיפים 72-74

להלן הערות האגודה לזכויות האזרח, במקום - מתכננים למען זכויות תכנון להצ"ח הסדרת ההתיישבות בדואים בנגב, **פרק ד' סעיפים 72 – 74**:

א. המדובר בסעיפי חוק שעניינם הענקת סמכות בלעדית לראש הממשלה לקבוע את אזורי ההסדרה של ההתיישבות בדואית בנגב, לבטל הכרזה על אזור הסדרה מסוים או לשנות את גבולותיו. זאת לצורך מימוש החוק והתחלת תהליך של הסדרת תביעות הבעלות לגבי הקרקעות המצויות באזור ההסדרה וכן קביעת זכאותם ופינויים של תושבים המתגוררים בתחומי אותו אזור ואינם תובעי בעלות.

אמנם, סעיפים אלה עניינם בהענקת סמכות לראש הממשלה, אך לא ניתן להתעלם מכל המהלך המעוגן בהצעת החוק והעומד בלב הסעיפים הנדונים והוא עצם קביעתם של אזורים כאזורי הסדרה מוכרזים, לצורך מימוש החוק.

קביעת אזורי ההסדרה וההכרזה על אזורים "כאזורי הכרזה מוסדרים" אינו הליך טכני ופרוצדוראלי בלבד, אלא הוא משקף את מטרת העל של הצעת החוק – הסדרת תביעות הבעלות, **וזאת על פני קביעת הסדרתה של ההתיישבות בדואית שהם היישובים הבדווים הקיימים המוכרים והלא מוכרים, כמטרת העל של תכנית הממשלה להסדרת ההתיישבות בדואית.**

מה מוצע: לו היתה מטרת החוק להסדיר את ההתיישבות בדואית, אזי אזורי ההסדרה היו נקבעים על פי מיקומם של היישובים הקיימים המוכרים והלא מוכרים. בהליך כזה, היישוב הבדווי המוכר והלא מוכר, יוכרז כ"ישוב בהסדרה", יחל תהליך תכנון מואץ שיכלול בין היתר, בחינה של הצרכים והפתרונות התכנוניים המתאימים לכל ישוב ויישוב. באופן זה, הסדרת תביעות הבעלות תשולב בהליך התכנוני ותנבע ממנו ומהצרכים התכנוניים של כל כפר וכפר ותושביו.

ב. בדומה למנגנונים האחרים בהצ"ח זו, גם כאן מוצע מנגנון חריג וייחודי עבור האוכלוסייה הבדואית בנגב, במקום השימוש במנגנונים הרגילים הקבועים בדין בכל הקשור להסדרת התיישבות חדשה במדינה.

החוק בכללו, והסעיפים הנדונים בפרט, מעניקים, כאמור, לראש הממשלה סמכויות נרחבות ביותר, בלעדיות, ושיקול דעת רחב לקבוע את אזורי ההסדרה, זאת ללא כל קריטריונים ברורים וללא כל אפשרות להשמעת ביקורת ציבורית על המהלך. הדבר פוגע עמוקות בשקיפות ההליך ומעלה חשש כבד לפוליטיזציה שלו.

מה מוצע: הגופים הרגילים שמטפלים בהסדרת התיישבות בישראלים כוללים את הממשלה ואת מערכת התכנון. מעורבות של גופים אלה בתהליך אמורה להבטיח שכל החלטה בדבר הקמת ו/או הסדרת התיישבות בישראל, תעשה תוך שיקול כל השיקולים הרלבנטיים – חברתיים, סביבתיים, תחבורתיים ובריאותיים, כלכליים, פוליטיים ואחרים. יתר על כן, ההליכים הרגילים מבטיחים שקיפות ושיתוף ציבור, ומונעים קבלת החלטות במחשכים, שעלולים להיות מושפעים מלחצים פוליטיים לא ידועים לציבור.

בנוסף, השימוש בהליכים רגילים מבטיחים יחס שוויוני לאוכלוסייה הבדואית בנגב, והתייחסות לסוגיה של הסדרת התיישבות כסוגיה אזרחית נורמאלית ורגילה בתחום התכנון והפיתוח, כפי שראוי וצריך להתייחס לסוגיה הנודעת לאזרחי המדינה.

בכבוד רב ובברכה,

נילי ברוך, מתכנתת ערים
במקום - מתכננים לזכויות תכנון
052-2224320

דבי גילד-חיו, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח
052-8282444

העתקים :

חברי ועדת הפנים

ח"כים

יועמ"ש ועדת הפנים